



בבית המשפט העליון

רע"א 7921/20

לפני: כבוד השופטת י' וילנר

המבקש: פלוני

נגד

- המשיבים:
1. מרכז החינוך העצמאי לת"ת ובתי ספר
 2. כלל חברה לביטוח בע"מ
 3. עיריית דימונה

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי
בירושלים מיום 21.10.2020 בת"א 58796-07-15, שניתנה
על-ידי כב' השופט א' רון

בשם המבקש: עו"ד ינון הדאיה

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט א' רון) בת"א 58796-07-15 מיום 21.10.2020 בגדרה התקבלה בקשת המשיבים לפסול את חוות דעתה של מומחית מטעם בית המשפט.

רקע

2. הרקע לבקשה האמורה פורט בהרחבה בהחלטה ברע"א 6117/19 פלוני נ' מרכז החינוך העצמאי לת"ת ובתי ספר (9.12.2019) (להלן: רע"א 6117/19), ועל-כן אפנה את הקורא לעיין שם.

3. אציין בתמצית כי בבית המשפט המחוזי מתבררת תביעה נזיקית של המבקש נגד המשיבים, וכי לשם הערכת הנזק שנגרם למבקש הגישו הצדדים חוות דעת של מומחים מטעמם בתחום הפסיכיאטריה. בהמשך אף מונתה מומחית מטעם בית המשפט לשם הערכת שיעור נכותו של המבקש.

בחוות הדעת שהגישה המומחית מטעם בית המשפט אימצה במלואה את חוות דעתו של המומחה מטעם המשיבים. במסגרת חוות הדעת צוין עוד כי בין המסמכים שעמדו לפניה בעת הגשת חוות הדעת היו גם כתב התביעה וחוות הדעת של המומחה מטעם המבקש, ואילו חוות הדעת שהוגשה מטעם המשיבים לא נזכרה כלל. בהבהרה שהגישה המומחית בנדון צוין כלהלן: "מבדיקת המסמכים הרפואיים בתיק חוות הדעת הנ"ל, אכן עמדה בפניי חוות דעתו של הפסיכיאטר ד"ר ראסם כנענה [המומחה מטעם המשיבים, י.ו.]. איני יודעת מדוע היא לא נכללה במסמכים, ויתרה מזאת מדוע לא התייחסתי לכך בדיון. בזמן שחלף אין ביכולתי לוודא מה הסיבה. אוסיף בדיון התייחסות הנוגעת לחוות הדעת של ד"ר כנענה". להבהרה זו צירפה המומחית התייחסות לחוות דעתו של המומחה מטעם המשיבים, ובסופה לא שינתה ממסקנתה המקורית בדבר אחוזי הנכות הצמיתה של המבקש.

4. המשיבים הגישו בקשה לפסול את חוות דעת המומחית ולמנות מומחה חלופי תחתיה. בית המשפט המחוזי דחה בהחלטתו מיום 14.7.2019 את הבקשה, וציין כי יש להותיר את חוות הדעת על כנה, וכי ככל שיהיה בכך צורך בעתיד תתקבל החלטה נוספת בבקשה לפסילת חוות הדעת. עם זאת, הורה בית המשפט המחוזי על מינוי מומחה נוסף להערכת נכותו של המבקש.

5. המבקש הגיש בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי למנות מומחה נוסף, אשר נדונה בפניי, ובהחלטה ברע"א 6117/19 ציינתי כי החלטתו של בית המשפט המחוזי מעוררת קושי. בתוך כך ציינתי כי ככל שבית המשפט המחוזי שוכנע כי חוות הדעת מטעם המשיבים עמדה בפני המומחית בעת כתיבת חוות דעתה, הרי שלא נפל פגם במהימנותה ובמקצועיותה של המומחית או במהימנות חוות דעתה. לכל היותר, בנסיבות אלה, ניתן היה לקבוע כי נפל בחוות הדעת פגם טכני במהותו, שאינו מקים עילה לפסול את חוות הדעת, ואף לא למנות מומחה נוסף. לעומת זאת, כך צוין בהחלטה, ככל שבית המשפט המחוזי שוכנע כי חוות הדעת מטעם המשיבים לא עמדה לפני המומחית בעת כתיבת חוות הדעת, נראה כי ראוי היה לפסול את חוות דעתה, ולו מפני החשש ממראית עין של עיוות דין. משכך, קבעתי, כי בנסיבות המקרה הנדון, לא היה מקום להורות על מינוי מומחה נוסף, וכי השאלה האם יש להורות על פסילת חוות דעת המומחית תוכרע רק לאחר שבית המשפט המחוזי יקבע האם חוות הדעת מטעם המשיבים עמדה בפני המומחית, כאמור. עוד ציינתי כי בית המשפט המחוזי רשאי לאפשר את חקירת המומחית בעניין שבנדון, ולאחר מכן לתת החלטה חדשה כחכמתו.

6. בהמשך לכך, נחקרה המומחית בבית המשפט המחוזי, ובהחלטה נוספת מיום 20.10.2020 קבע בית המשפט המחוזי כי על אף שהמומחית הותירה רושם מקצועי נראה כי יצאה שגגה תחת ידה, ויש להורות על פסילת חוות דעתה. בתוך כך, ציין בית המשפט המחוזי כי המומחית בהגינותה נמנעה מלהצהיר כי חוות הדעת שהוגשה מטעם המשיבים עמדה לנגד עיניה במועד עריכת חוות דעתה, ואישרה כי סביר שלו הייתה נחשפת לחוות הדעת הייתה וודאי מתייחסת אליה בחוות דעתה. כן צוין כי אין בחוות הדעת מטעם המומחית כל אינדיקציה להתייחסות עניינית לחוות דעתו של המומחה מטעם המשיבים. לעומת זאת, בית המשפט המחוזי עמד על כך שהמומחית אימצה במלואה את חוות הדעת שהוגשה מטעם המבקש, וזאת חרף העובדה שמדובר בהערכה בתחום הפסיכיאטריה, תחום שבו קיימת שונות גבוהה בהערכת הנזק בין מומחים שונים.

בית המשפט המחוזי התייחס אף לטענת המבקש לפיה תיגרם לו עוגמת נפש ניכרת אם יאלץ הוא לשוב ולהיבדק על-ידי מומחה נוסף בתחום הפסיכיאטריה, ואולם, נקבע כי נוכח כל הטעמים שפורטו לעיל, אין מנוס מפסילת חוות דעתה של המומחית ומינוי מומחה אחר תחתיה.

הבקשה דנן

7. במסגרת הבקשה דנן טוען המבקש כי לא היה מקום לפסול את חוות דעתה של המומחית מטעם בית המשפט. לטענתו, המומחית הבהירה כבר לפני זמן רב במענה לבקשת ההבהרה מטעם המשיבים כי חוות הדעת של המומחה מטעם המשיבים עמדה בפניה בעת שערכה את חוות הדעת בעניינו של המבקש. עוד נטען, כי המומחית הדגישה בחקירתה שהיא עומדת על הערכתה המקצועית בדבר שיעור נכותו של המבקש גם לאחר העיון בחוות דעתו של המומחה מטעם המשיבים, וכי אין מקום להטיל דופי במקצועיותה ובמהימנותה. לבסוף, מדגיש המבקש את הסבל החמור הכרוך בהליכים המשפטיים המתמשכים בעניינו, וטוען כי מינוי מומחה רפואי חלופי לצורך הערכת נכותו יוסיף למסכת ייסוריו ולעינוי הדין שנגרם לו.

דיון והכרעה

8. לאחר העיון בבקשה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות, אף מבלי לקבל תשובה.

9. כפי שפורט בהחלטתי הקודמת בעניינו של המבקש, פסילת חוות דעת של מומחה מטעם בית המשפט ומינוי מומחה אחר תחתיו ייעשו במקרים בהם הקושי באימוץ חוות דעת המומחה נעוץ במהימנות חוות הדעת או במהימנות המומחה עצמו (המשליכה אף על מהימנות חוות הדעת). עוד צוין כי בית המשפט ינקוט בצעד זה במקרים שבהם חוסר מהימנותם של חוות הדעת או של המומחה יורד לשורש העניין וכאשר עלול להיגרם עיוות דין למי מהצדדים. בכלל זה נמנים המקרים שבהם הועברה לעיונו של המומחה חוות דעת מטעמו של אחד הצדדים בלבד. ביחס למקרים אלו נקבע כי "גיבוש חוות דעת על-ידי מומחה בית המשפט לאחר שנחשף לחוות דעת מטעם צד אחד בלבד, כמוהו - בשינויים המתחייבים - כמתן פסק דין בהיעדר כתב טענות או בהיעדר כתב סיכומים של מי מבעלי הדין". משכך, במקרים כאלה נפגעה זכות הטיעון של אותו צד - זכות שהיא אבן יסוד במשפט, ולפיכך, נפל פגם מהותי בחוות הדעת. עוד נקבע כי "במצב שכזה, הפגיעה בתקינות ההליך, בזכויותיו הדיוניות של בעל הדין שחוות דעתו לא הובאה לפני המומחה, ובמראית העין בכל הנוגע לניטרליות המומחה, היא אינהרנטית לפגם שנפל בהליך גיבוש חוות הדעת, ועל כן מצדיקה את פסילת חוות הדעת ומינוי מומחה אחר" וזאת - יש להדגיש - אף אם נהג המומחה בתום לב (ראו: רע"א 1834/18 שירותי בריאות כללית נ' פלונית, פסקה 14 (3.5.2018) (להלן: עניין פלונית)).

10. בענייננו, המומחית נחקרה בבית המשפט המחוזי לשם בירור השאלה אם חוות הדעת מטעם המשיבים עמדה לנגד עיניה בעת שערכה את חוות דעתה. בית המשפט המחוזי שוכנע כי בשל שגגה שנפלה תחת ידה, חוות הדעת שהוגשה מטעם המשיבים לא עמדה לפני המומחית בעת שערכה את חוות דעתה. למסקנה זו הגיע בית המשפט המחוזי על יסוד מספר אינדיקציות, ובראשן העובדה שהמומחית עצמה נמנעה מלהצהיר כי חוות הדעת שהוגשה מטעם המשיבים עמדה לנגד עיניה ואף אישרה כי סביר שלו הייתה נחשפת לחוות הדעת שהוגשה מטעם המשיבים הייתה וודאי מתייחסת אליה בחוות דעתה.

11. על רקע האמור, נראה כי לא היה מנוס מלפסול את חוות דעתה של המומחית, וזאת חרף העובדה שבית המשפט המחוזי עמד על מקצועיותה ומהימנותה. ואמנם, כאמור, לעתים אף במקרים שבהם המומחה מטעם בית המשפט פועל בתום לב יש להורות

על פסילת חוות דעתו וזאת על מנת למנוע אף מראית עין של עיוות דין (ראו: עניין פלונית, פסקה 16).

12. אכן, תוצאה זו עלולה להקשות על המבקש, אשר יאלץ להיבדק פעם נוספת על-ידי מומחה בתחום הפסיכיאטריה, וזאת בפעם הרביעית במסגרת הליך זה. ואולם, יש לקוות כי הוא ימצא את הכוחות לעשות כן, ומכל מקום, וחרף הקושי המובן, אין בכך כדי להתגבר על הצורך בהליך משפטי תקין לבירור חבותם של המשיבים כלפי המבקש.

13. סוף דבר: הבקשה נדחית.

אין צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"ח בכסלו התשפ"א (14.12.2020).

ש ו פ ט ת